

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 143/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov █████ █████ █████

zastúpených URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 5/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. januára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 18 C 5/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Sťažovatelia ďalej žiadajú, aby im ústavný súd spoločne a nerozdielne priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 534 eur a náhradu trov konania v sume 493,10 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobou podanou 15. januára 2019 sa sťažovatelia domáhajú určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky.

3. Sťažovatelia namietajú nehospodárnosť, nesústredenosť, neúčelnosť, nekoordinovanosť a laxný prístup okresného súdu, keďže napadnuté konanie nesmeruje k odstráneniu ich právnej neistoty, pretože okresný súd je takmer nečinný od začiatku napadnutého konania (i), doteraz nebolo uskutočnené žiadne pojednávanie, čo považujú za neprípustné (ii), nie je rozhodnuté vo veci samej ani po viac ako 3 rokoch od podania žaloby (iii), súčasťou konania je aj tzv. „*podružná agenda*“ súvisiaca s odosielaním rozhodnutia a v neposlednom rade právoplatným rozhodnutím o trovách konania a až následne bude môcť byť namietané konanie definitívne ukončené (iv).

4. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia tiež hodnotili skutkovú a právnu zložitnosť tejto veci, správanie strán sporu, postup okresného súdu v napadnutom konaní a význam napadnutého konania pre sťažovateľov.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

6. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

7. Ústavný súd sa zameril na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľov so zreteľom na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) ústavný súd už v minulosti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

8. Z lustrácie ústavného súdu vyplýva, že po vyrubení a zaplatení súdneho poplatku za žalobu od apríla 2019 do októbra 2019 okresnému súdu boli doručené na jeho výzvy vyjadrenia strán sporu, ktoré následne doručoval protistrane. Následne boli vykonané tieto úkony:

- 8. novembra 2019 okresný súd nariadil pojednávanie na 19. marec 2020, ktoré bolo zrušené z dôvodu protiepidemiologických opatrení,
- 20. mája 2020 bol nariadený termín pojednávania na 29. september 2020,

- 10. júla 2020 bol doručený okresnému súdu návrh sťažovateľov na odročenie daného pojednávania z dôvodu kolízie pojednávanií na strane právneho zástupcu žalobcov,
- 26. augusta 2020 okresný súd zmenil termín pojednávania na 22. október 2020,
- 7. septembra 2020 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľov o odročenie pojednávania nariadeného na 22. október 2020 z dôvodu kolízie pojednávanií na strane právneho zástupcu žalobcov, ktorú okresný súd neakceptoval,
- 14. októbra 2020 bola okresnému súdu opäť doručená žiadosť sťažovateľov o odročenie pojednávania nariadeného na 22. október 2020 z dôvodu kolízie pojednávanií na strane právneho zástupcu žalobcov,
- 22. októbra 2020 bolo dané pojednávanie preročené na 25. február 2021,
- 3. februára 2021 bolo pojednávanie nariadené na 25. február 2021 zrušené z epidemiologických dôvodov, ako aj s poukazom na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov,
- 22. septembra 2021 okresný súd nariadil pojednávanie na 3. február 2022,
- 26. januára 2022 bolo zrušené pojednávanie nariadené na 3. február 2022 z dôvodu zmeny zákonného sudcu.

9. Podľa zistenia ústavného súdu sa v konaní vyskytlo jedno súvislejšie časové obdobie, v ktorom bol okresný súd nečinný, a to od 3. februára 2021 (zrušenie pojednávania nariadeného na 25. február 2021) do 22. septembra 2021 (nariadenie pojednávania na 3. február 2022), keď nevykonal úkon, ktorý by smeroval k meritornému rozhodnutiu v tejto veci sťažovateľov. Ústavný súd v tejto súvislosti ale poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, I. ÚS 375/08). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie sťažovateľom označeného základného práva (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05, I. ÚS 191/2015). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). Mimo tohto obdobia ústavný súd nevidel inú nečinnosť okresného súdu alebo jeho nesústredenú/neefektívnu činnosť.

10. Ústavný súd poznamenáva, že od novembra 2019 sa napadnuté konanie nachádza v takom štádiu, že bez vykonania pojednávanií nie je možné vykonať dokazovanie, a tým ani nie je možné vo veci sťažovateľov meritorne rozhodnúť. Od marca 2020 až doteraz je ale činnosť súdov výrazne dotknutá opatreniami v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, ktoré spôsobovali a možno naďalej budú spôsobovať sťažené vykonávanie pojednávanií, resp. nemožnosť ich vôbec vykonávať. Ide o objektívne zapríčinený faktor, ktorý vznikol zjavne mimo sféry okresného súdu. Z dôvodu protiepidemiologických opatrení už boli zrušené 2 pojednávania, t. j. pandémie zjavne ovplyvňuje priebeh napadnutého konania.

11. Pojednávanie bolo zrušené tiež z dôvodu na strane okresného súdu (zmena sudcu) a dvakrát aj na žiadosť sťažovateľov. Sťažovatelia trvali na osobnej prítomnosti svojho právneho zástupcu JUDr. Ondreja Urbana, MBA, pričom vzhľadom na ich výslovné pokyny v tejto veci substitúcia

nebola právne možná. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na uvedené skutočnosti si však sťažovatelia museli byť vedomí toho, že tým logicky dochádza k oddialeniu rozhodnutia vo veci samej.

12. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania (tvoriaceho bežnú nepriviligovanú rozhodovaciu agendu súdov), správania sťažovateľov a postupu okresného súdu, zohľadňujúc doterajšiu dĺžku napadnutého konania (dve tretiny jeho dĺžky prebiehajú počas pandémie), konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľov. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

13. Nie bezvýznamnou je taktiež skutočnosť, že sťažovatelia netvrdia, tým menej preukazujú, že sa domáhali „bezprietahového“ konania okresného súdu vo svojej veci. Ústavný súd síce podanie sťažnosti predsedovi súdu na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nepovažuje za podmienku podania ústavnej sťažnosti (nemôže teda zakladať dôvod odmietnutia tejto ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť), avšak jej nevyužitie ilustruje podľa názoru ústavného súdu prístup sťažovateľov a tiež ich právneho zástupcu, ktorému musí byť známe, aké dôsledky (medzi nimi nepochybne aj urýchlenie súdneho konania) môže mať takáto sťažnosť predsedovi súdu.

14. Ústavný súd však zároveň pripomína, že ďalšia prípadná nečinnosť okresného súdu alebo prípadná jeho neefektívna/nesústreďená činnosť by mohla založiť už inú kvalitu posudzovania zbytočných prietahov, čo by mohlo mať za následok opätovné vyslovenie porušenia v bode 1 označených práv ústavným súdom. V takom prípade by toto rozhodnutie nemalo byť prekážkou prípustnosti opätovného konania pred ústavným súdom a rozhodovania vo veci samej [§ 55 zákona písm. a) zákona o ústavnom súde].

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd nemôže nedodať, že ústavná sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená 17. januára 2022 a dosiaľ bola doplnená už dvoma podaniami doručenými 26. januára 2022 a 25. februára 2022. Ústavný súd poukazuje na druhé doplnenie ústavnej sťažnosti (v prvom doplnení ústavnej sťažnosti poukázali na zrušenie pojednávania nariadeného na 3. február 2022 z dôvodu zmeny zákonného sudcu a s tým súvisiace následky), v ktorom sa nezmienili o žiadnom ďalšom aktuálnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní. Jedinou informáciou v tomto druhom doplnení ústavnej sťažnosti bolo len aktuálne vyčíslenie dĺžky napadnutého konania od podania žaloby, ktorú si ústavný súd tiež dokáže vypočítať. Natíska sa preto otázka zmyslu takéhoto podania s nulovou výpovednou/informačnou hodnotou. Takéto podanie sťažovateľov podľa obsahu (§ 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde) ústavný súd nepovažuje za doplnenie ústavnej sťažnosti ale *de facto* ako urgenciu na urýchlené rozhodnutie ústavného súdu, a to len 40 dní od podania ústavnej sťažnosti. Keďže nejde o konanie

s osobitnou prioritou, je takýto tlak právneho zástupcu minimálne na hrane profesijnej etiky advokáta.

16. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších ich návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu